

Молот комуніст

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Виходить з 5 грудня 1939 р.

Четвер, 8 грудня 1983 року

№ 146 (3341).

Ціна 2 коп.

Є ВУГІЛЛЯ «ВЕДМЕЖОЯРСЬКОЇ»!

6 грудня до ладу діючих стала шахта «Ведмежоярська»

Здавалося, це було недавно. Січень 1978 року. Він не був щедрим на сніг і морози. Зате холодний дощ лив майже щодня. А там, за Ведмежим яром, олександрійські шахтобудівники починали спорудження найпотужнішої в Придніпров'ї вугільної шахти.

Головний інженер дирекції капітального будівництва виробничого об'єднання «Олександріявугілля» П. П. Чаговець поздоровив присутніх з початком будівництва. Із ковшів екскаваторів у кузови самоскидів полився липкий ґрунт. Пізніше вже головний інженер проекту будівництва шахти В. М. Кокоружа захоплено розповідав про майбутню шахту.

Її потужність має бути 2,1 мільйона тонн вугілля в рік. Уже після завершення спорудження першої черги з трьома діючими лавами вона щороку даватиме 1,2 мільйона тонн палива.

Щоб досягти вугільних пластів, треба було пройти похилий ствол довжиною 386,7 метра, вертикальний ствол довжиною 105,8 метра, пройти майже 13 кілометрів гірничих виробок. І зробити це треба було в складних гірничо-геологічних умовах. З цим успішно впоралися працівники Донецького спеціалізованого шахтобудівельного управління. На спорудженні шахти працювали також будівельники з Донецька, Павлограда, Кривого Рога, Кременчука, Горлівки, Дніпропетровська та інших міст республіки. А коли будівництво шахти було оголошено ударною республіканською комсомольською бу-

довою, то без перебільшення можна сказати, що участь в спорудженні нового вуглевидобувного підприємства брала вся республіка. Приїхали добровольці з багатьох областей. Один із перших керівників будови тодішній начальник шахтобудівельного управління № 2 тресту «Олександріяшахтобуд», нині головний інженер цього тресту В. Ф. Гук любить і вміє працювати з молодими.

— Вони завзяті, — часто повторював Володимир Федорович. — А завзяті принесе досвід, навчить долати труднощі.

Цього він учив молодого головного інженера будови В. М. Левандовського, який згодом змінив В. Ф. Гука на посаді начальника шахтобудівельного управління № 2.

Комсомолец В. С. Куликов очолив третю прохідницьку дільницю і скоро вивів її в передові. Саме тут успішно діяла комсомольсько-молодіжна бригада підземних скороходів В. Г. Діденка. При проходженні гірничих виробок у складних гірничо-геологічних умовах хлопці виконували норми на 130—150 процентів. У підземеллі це дається нелегко.

Серед ударників будови часто називали комсомольців, машиністів гірничо-виробничих машин Б. М. Павлова, прохідників О. М. Денисова, Ф. М. Вербовського, робітників С. Б. Семка, І. Ю. Головка, М. С. Крецького та інших. Молодих посилали туди, де було важко, де вирішувалася доля вчасного завершення будівництва шахти.

Часто на будові бував тодішній перший секретар Олександрійського міського ЛКСМУ В. М. Тяглий. Разом із комсомольцями шахтобудівельного управління № 2 та інших організацій він брав участь у суботниках і недільниках по благоустрою будівельного майданчика, підготовці будівельних матеріалів, закладанні фундаментів тощо.

Це вони, молоді шахтобудівники, активно підтримали ініціативу: завершити будівництво шахти до 6 грудня 1983 року — 40-річчя визволення Олександрії від німецько-фашистських загарбників.

І ось настав знаменний день. 6 грудня до ладу діючих стала шахта «Ведмежоярська». З цієї нагоди відбувся мітинг. З великою трудовою перемогою привітав шахтобудівників перший секретар обкому партії М. Г. Самілик. Він вручив їм вітальний адрес обкому партії. Про звиятну працю шахтобудівників говорили у своїх виступах перший заступник міністра вугільної промисловості УРСР Є. Я. Лопухін, генеральний директор виробничого об'єднання «Олександріявугілля» О. В. Алексєєв, учасник боїв за визволення Олександрійського району від німецько-фашистських загарбників підполковник запасу М. І. Каліхов, секретар обкому ЛКСМУ України В. М. Тяглий.

Бурхливими оплесками присутні на мітингу зустріли повідомлення про те, що за активну участь в спорудженні шахти «Ведмежоярська» Олександрійську міську комсомольську організацію нагороджено Почесною грамотою ЦК ЛКСМУ України.

...Перерізано червону стрічку. Пішло перше вугілля «Ведмежоярської».

М. ЗАГІРСЬКИЙ.

м. Олександрія.

На знімках: бригадир прохідників І. ВОРОДІН; маляри-штукатури І. ЩУР, О. РАЗІНКОВА.

Фото І. КОРЗУНА.

ДИСЦИПЛІНА — ДЛЯ ВСІХ

УСПІХ? ВІД РЕЗУЛЬТАТУ

Триває республіканська операція «Хронометр»

Закінчується третій рік п'ятиріччя. Вже сьогодні можна говорити, що для гірників нашого розрізу він був продуктивним. З річним планом видобутку вугілля наше підприємство справилося ще 2 листопада, десятимісячне завдання виконано на 110,4 відсотки, понад план реалізовано промислової продукції на 344 тисячі карбованців.

Ці цифри наводжу для того, аби в черговий раз підтвердити, що успіху добиваються там, де міцна виробнича дисципліна. Тільки раціонально використовуючи трудові ресурси, кожну робочу хвилину, можна досягти і кількісних і якісних показників при найменших затратах.

Зміцнення трудової дисципліни в сучасних умовах — це не чиясь забаганка, — це вимога часу. Цим насамперед і можна пояснити ту увагу до проблем підвищення організованості і відповідальності робіт-

ників, яку проявляють, особливо протягом останнього року (з часу листопадового (1982 р.) пленуму ЦК КПРС), партія і уряд.

Колектив нашого вуглерозрізу не перший рік веде неперемінну боротьбу з порушеннями дисципліни. Адміністрація вживає до таких членів колективу рішучих заходів: позбавляє прогульників премій, пуніток на туристичну базу, відпустки переносяться автоматично з літнього періоду на зимовий та інше. І слід сказати, що не приносять відчутні результати — за цей рік, наприклад, на нашому підприємстві зафіксовано 19 прогулів, які здійснили 12 робітників. Це показник високої дисципліни праці, якщо врахувати те, що на вуглерозрізі трудяться близько семисот робітників.

І ще одне уточнення — серед названих лише дванадцять робітників жодного

го комсомольця, жодного молодого.

Дисципліна праці, відповідальність кожного молодого працівника за результат колективу... Мало тільки бути на робочому місці, не прогулювати. А зацікавленість? Зацікавленість на підприємстві — втратив не тільки години робочого часу, а значно більше. Бо поки намагаєшся на роботу, бо починаєш наздоганяти час, а за цим — поспішність, нервування, за цим — брак.

Молодий робітник Віктор Дашенко передчасно покинув робоче місце. А це що? Крайня недисциплінованість. І карати за такі вчинки треба якнайсуворіше. Віктора позбавлено місячної премії.

Не так давно Сергій Олійник затіяв бійку; порушив громадський порядок і комсомольці Сергій Швєць. Комітет комсомолу не пропускає поза свою увагу таких порушень.

Тож треба критично глянути на стан справ у своїй організації — дисципліна ще не на тому рівні, що треба. Наведені вище факти свідчать: і комітет комсомолу, і комсомольські організації дільниць та цехів слабо виховують порушників.

Незабаром на засіданні комітету комсомолу ми збираємося розглянути роботу «Комсомольського прожектора». Зараз можна доікати за поведінку у роботі. А вже лише провеси рейд — мало. Треба довести і його дієвість. Справді, «КП» повинен діяти енергійно, наступально, ефективно.

Найближчим часом молоді дозорці підприємства збираються дослідити стан дисципліни на робочих місцях уночі. До речі, «прожектористи» проводять спільні рейди з народними контролерами. Висока ефективність таких «походів за дисципліною», — є у кого молодим черпати досвід.

Про дисципліну говориться ніби багато. І тільки тому, що до цього змушують окремі, безвідповідальні люди. Для більшості ж колективів висока

дисципліна праці — невід'ємна риса характеру робітника. І виховується вона роками, наполегливо виховується. Помічено, що де є справжні наставники, — там нема порушень. Такими у нас є колективи, де працюють електрозварник Олександр Васильович Колесник, токарі Надія Тимофіївна Фесенко, Василь Іванович Стець з енергомеханічного цеху.

Перекопаним свідченням тому, як високі результати служать міцній дисципліні, є успіх їх вихованців. Неодноразово (єдиний поки що на вуглерозрізі) комсомольсько-молодіжний колектив енергомеханічного цеху виходив переможцем соціалістичного змагання серед КМК району, області.

Їхній успіх — в добре відпрацьованому виробничому процесі, у суворому дотриманні дисципліни праці, у високій професійній майстерності кожного молодого виробничника. Колектив носить почесне звання комуністичного. Досвід показує, що тут швидше формується у молодого виробничника ставлення до праці, його активна життєва позиція. Характерно, що і продук-

тивність праці тут вища, ніж у інших колективах (на 15 відсотків), і плінність кадрів нижча у 4—5 разів.

У постанові ЦК КПРС. Ради Міністрів СРСР і ВЦРПС «Про посилення роботи по зміцненню соціалістичної дисципліни праці» говориться: «Особливо важливого значення в сучасних умовах набуває розвиток колективних форм праці у виробничих бригадах, де створюються сприятливі умови для виявлення творчої енергії і трудової активності як усього колективу, так і кожного робітника».

Досвід нашого КМК — яскрава ілюстрація до цього важливого документа.

Сьогодні дуже важливо, щоб кожен комсомолец задумався над питанням — а що я зробив для поліпшення дисципліни, порядку на підприємстві? Треба, щоб таке ставлення до праці стало особистим переконанням кожного хлопця і дівчини, їхнім громадським обов'язком.

Н. МІЩЕНКО,
секретар комітету комсомолу вуглерозрізу «Балахівський».

Петрівський район.

А ИСТ нашої читачки — своєрідний крик душі — серйозний, відвертий, не міг не привертнути особливої уваги. Людині, яка тільки-но стає на самостійний життєвий шлях, потрібні міцна підтримка, напутне слово, добра, вірна порада. Жаль, що не знаємо точної адреси дівчини, щоб особисто зустрітися з нею, її керівниками, допомогти повернути, як нам здається, іще не повністю втрачений інтерес до педагогічної справи.

Певно, Тетяна, трохи перебільшує. Але описане в листі характерне явище у роботі піонерських вожатих багатьох шкіл області.

Восени, на обласному зльоті піонерських комісарів я познайомилася із старою піонервожатою Заваллівської школи-інтернату Гайворонського району Галиною Олександрівною Мельник. Її вожатський стаж — більше тридцяти років. А скільки енергії, творчого горіння у цієї жінки! Немає одна молода вожата позаздрити. От про кого можна з упевненістю сказати: людина на своєму місці, от хто справжній піонерський ватажок! Маючи за плечима солідний педагогічний стаж, диплом про вищу освіту, Галина Олександрівна анітрохи не розчарувалася у своїй вожатській неспокойній професії. «Уся наша робота, — каже вона, — ніколи не ділиться на вчительську і вожатську. Адже робимо одну важливу справу — виховуємо дітей».

І все ж проблем у вожатих, на жаль, немало. Кілька з них спробую порушити.

Історія, якої могло б не бути

Віктор Федоренко прийшов у восьмирічну школу № 8 м. Кіровограда три роки тому, після служби в армії. З'явилася непереборне бажання працювати з дітьми. Порадили спробувати себе в якості піонервожатою. Дітям сподобався тямуючий, енергійний хлопець, який багато знав, умів, цікаво розповідав. Віктор вступив на заочне відділення історичного факультету педвузу, почав сам викладати історію. І тут закінчується Вікторова вожатська робота. Розумно поєднати обов'язки піонерського вожатого з учительськими хлопцями не вдалося. Я спробувала було розібратися, знайти справжні причини, що змусили В. Федоренка залишити школу № 8 і перейти в іншу восьмирічку обласного центру. Говорила і з Віктором (тепер він тільки вчителює), і Лілією Іллівною Бібіковою — директором восьмої школи і інструктором Ленінського РК ЛКСМ України Людмилою Ткаченко. Розібратися тут виявилося не так легко. Але я впевнена: Віктор успішно працював би вожатим, якби мав трішки більше бажання і настирливості, а дирекція школи № 8 і райком комсомолу вчасно надали б йому конче потрібну тоді допомогу.

Описаний момент, на жаль, характерний для шкіл багатьох районів області. Приміром, у вже згаданому Ленінському районі, у восьмирічних школах №№ 1, 12, 2 часто змінюються піонервожати саме тому, що не знаходять належної підтримки з боку дирекції шкіл. Подібне нерідко буває і в Добровеличківському, Компаніївському, Бобринецькому та інших районах. Такий же конфлікт назріває або вже назрів у тій школі, де працює авторка вищезгаданого листа Тетяна.

«Аби рік не пропав...»

Для довідки: в області працюють більше 500 старших піонервожатих. Третина з них щороку змінюється.

Виникає природне запитання — чому? «Причини більше ніж достатньо», — каже методист обласного інституту вдосконалення вчителів Ольга Петрівна Корнієнко. — Ось одна з них: у піонерські комісари потрапили в школу (Лозуватська і Зеленивська СШ) вожаті слабо орієнтовані в новому Марші юних лєнінців, не знають своїх прав та обов'язків, не залучаються до навчання на заочних відділеннях педагогічних ви-

півського району (Лозуватська і Зеленивська СШ) вожаті слабо орієнтовані в новому Марші юних лєнінців, не знають своїх прав та обов'язків, не залучаються до навчання на заочних відділеннях педагогічних ви-

ПІОНЕРСЬКІ КОМІСАРИ

«...Я піонервожата. Дуже подобалося бути серед дітей, учити і виховувати їх. Спитаєте, чому пишу «подобалося»? Бо у свої неповні двадцять устигла розчаруватися у педагогічній роботі».

Історія моя така. Після закінчення школи студенткою педвузу не стала. Із задоволенням пішла працювати старою піонервожатою в школу, де вчилася. У цьому моя, мабуть, найперша помилка. Адже вчителі, учні старших класів — майже мої ровесники — знали мене як Таню. І раптом я — Тетяна Олександрівна. Принаймні так повинно було б статися. Але із дівчинки-школярки я стала дівчиною-вожатою. Дівчиною... на побігеньках.

«Таню, піди, напиши, зроби, не забудь і т. д.»

Дівчинка на побігеньках?

Своїми безпосередніми обов'язками ніколи займатися. А треба, я ж вожата, ініціатор, організатор усіх цікавих справ. На заняттях у школі піонервожатих при райкомі комсомолу булаву нерегулярно. Бо, як правило, шкільні заходи співпадають із днем заняття. Робочий день ненормований, а про вихідний і мову не веде.

Розчарувалася я в своїй роботі. Не хочу вже вступати в педагогічний. Бо, певно і з дипломом учителя залишусь дівчиною на побігеньках. Чому так? Можливо, не користуюся авторитетом у колег. А може через власну слабкодушність, невпевненість у своїх силах. Чи й справді робота вожатой — несерйозна — і не заслуговує на більшу увагу з боку педколективу, комсомольських органів?

Підписуватися повністю не хочу. Навряд чи мене правильно зрозуміють.

ТЕТЯНА».

боту, неділю. І старша піонервожата повинна бути обов'язково на цих присутньою, бо ж вона, як правило, разом із комсомольським і піонерським активом готує тематичні вечори, вечори відпочинку, засідання клубу вихідного дня. Веде один або й кілька гуртків художньої самодіяльності. Про свій же вихідний вона має доповідати з адміністрацією школи. І тут без ініціатив не обходиться. Їх результати досить невтішні. Плиність старших вожатих не зменшується, а навпаки, дещо зростає. Тільки минулого року в Компаніївському районі із 21 вожатой появилось вісім новеньких, у Бобринецькому — із 15 перший рік працюють вісім.

Як стати вожатою?

З таким запитанням іноді звертаються до редакції наші читачки. Під-

жатою? І як вона і її подібні потрапляють в учнівський колектив? А розрахунок простий: не вступаючи в медичний, політехнічний, торговельний — пішла у вожаті. Аби рік не пропав. Так, позиція цих дівчат зрозуміла. Але бездіяльність райкомів комсомолу, які повинні виступити до всіх, хто виявив бажання працювати в шкільному колективі підлітків несправедлива. Дивує ще й те, що районні комітети комсомолу і будинки піонерів ніяк не розберуться між собою: хто ж повинен учити вожатих? Ситуація для характерна майже для всіх районів.

Нерідко причиною плінності вожатих є ненормований робочий день, про що й веде мову Тетяна. Так, усі культурно-масові заходи в школах проходять у су-

креслою, саме дівчата, хлопці же вожатих, на жаль, в області одиниці. Виявляється, в жодному довіднику для вступаючих у вищі і середні спеціальні заклади така професія взагалі не значиться. Звернулися до Олександрійського педагогічного училища. Там пояснили, що при факультеті громадських професій існує школа вожатого. У навчальній групі на базі восьми класів теж вивчається курс «Теорія і методика піонерської роботи». А в Київському у Ворошиловградському педінститутах зовсім недавно відкрито нові відділення по вивченню педагогіки і методики виховної роботи. Випускники з цього фаху будуть висококваліфікованими організаторами позакласної і позашкільної роботи, піонервожатами. Цих спеціалістів вистерпінням чекають у школах. А поки що вожаті — це в більшості випадків ті, хто ще вчора закінчив десятирічку, вирішив присвятити себе вихованню підліткової зміни. Чи вдасться вчорашній школярці стати не дівчиною на побігеньках, а справжнім піонерським комісаром, залежить від чітких дій адміністрації школи, комсомольських органів, громадських організацій. Варто серйозно замислитися над цим.

І останнє. Хочу навести слова видатного педагога нашого земляка Василя Олександровича Сухомлинського, які безпосередньо стосуються і піонерських ватажків:

Т. КУДРЯ.

КОНКУРС

ЦЕ ПОТРІБНО ЖИВИМ

Готуючись до 40-річчя Великої Перемоги, обласна організація Товариства охорони пам'яток історії і культури разом з комітетами комсомолу, військоматами проводить пошукову операцію «Згадаймо всіх поіменно». Її мета — масове залучення громадськості до активної участі в пошуковій роботі по встановленню та увічненню донині невідомих імен воїнів-визволителів, партизанів, підпільників, що загинули в роки Великої Вітчизняної війни на території Кіровоградщини.

У рамках цієї операції оголошується і редакційний конкурс-переписка «Це потрібно живим». У ньому беруть участь червоні слідопити, пошукові загони загальноосвітніх шкіл, вищих і середніх спеціальних навчальних закладів, підприємств, колгоспів і радгоспів, учасники всесоюзної експедиції «Літопис Великої Вітчизняної», краєзнавці, всі юнаки і дівчата, які включилися в похід «Шляхами слави батьків».

На конкурс приймаються рукописи, фотознімки, в яких розповідається про пам'ятники піонерської і комсомольської слави, подвиги тих, на чий честь споруджені обеліски, результати пошукової роботи, проведення масових військово-патріотичних заходів. Приймаються також матеріали про пам'ятники, братські могили, алеї пам'яті, меморіальні знаки, в яких увічнено імена юних борців за владу Рад, учасників громадянської і Великої Вітчизняної воєн.

На конкурс приймаються рукописи, фотознімки, в яких розповідається про пам'ятники піонерської і комсомольської слави, подвиги тих, на чий честь споруджені обеліски, результати пошукової роботи, проведення масових військово-патріотичних заходів. Приймаються також матеріали про пам'ятники, братські могили, алеї пам'яті, меморіальні знаки, в яких увічнено імена юних борців за владу Рад, учасників громадянської і Великої Вітчизняної воєн.

Підсумки конкурсу буде підбито в травні 1984 року. Переможці будуть нагороджені грамотами обкому ЛКСМУ і відзначені грошовими преміями. Обком комсомолу зобов'язав міськкоми і райкоми ЛКСМУ широко залучити до участі в конкурсі матеріали слід переконавшись, на конкретних фактах показати турботу Комуністичної партії і Радянського уряду про збереження історико-героїчної спадщини, діяльність комитетів ЛКСМУ по вихованню молоді на революційних, бойових традиціях радянського народу, популяризація пам'яток революційної і бойової слави, узагальнити передовий досвід пошукової, дослідницької роботи, порушити питання дальшого поліпшення справи охорони і використання пам'яток.

Кращі конкурсні матеріали публікуватимуться на сторінках обласної газети «Молодий комунар». Підсумки конкурсу буде підбито в травні 1984 року. Переможці будуть нагороджені грамотами обкому ЛКСМУ і відзначені грошовими преміями. Обком комсомолу зобов'язав міськкоми і райкоми ЛКСМУ широко залучити до участі в конкурсі матеріали слід переконавшись, на конкретних фактах показати турботу Комуністичної партії і Радянського уряду про збереження історико-героїчної спадщини, діяльність комитетів ЛКСМУ по вихованню молоді на революційних, бойових традиціях радянського народу, популяризація пам'яток революційної і бойової слави, узагальнити передовий досвід пошукової, дослідницької роботи, порушити питання дальшого поліпшення справи охорони і використання пам'яток.

У поданих на конкурс матеріалах слід переконавшись, на конкретних фактах показати турботу Комуністичної партії і Радянського уряду про збереження історико-героїчної спадщини, діяльність комитетів ЛКСМУ по вихованню молоді на революційних, бойових традиціях радянського народу, популяризація пам'яток революційної і бойової слави, узагальнити передовий досвід пошукової, дослідницької роботи, порушити питання дальшого поліпшення справи охорони і використання пам'яток.

Кращі конкурсні матеріали публікуватимуться на сторінках обласної газети «Молодий комунар». Підсумки конкурсу буде підбито в травні 1984 року. Переможці будуть нагороджені грамотами обкому ЛКСМУ і відзначені грошовими преміями. Обком комсомолу зобов'язав міськкоми і райкоми ЛКСМУ широко залучити до участі в конкурсі матеріали слід переконавшись, на конкретних фактах показати турботу Комуністичної партії і Радянського уряду про збереження історико-героїчної спадщини, діяльність комитетів ЛКСМУ по вихованню молоді на революційних, бойових традиціях радянського народу, популяризація пам'яток революційної і бойової слави, узагальнити передовий досвід пошукової, дослідницької роботи, порушити питання дальшого поліпшення справи охорони і використання пам'яток.

Нові трудові висоти долає комсомольсько-молодіжний колектив обробного виробництва виробничого об'єднання «Дружбаш» (керівник А. Мелихов, групкомсорг В. Бурко). З першого пред'явлення молоді трудівники здають 99,2 процента продукції. Бригаді присвоєно звання «Колектив високопродуктивної праці, високої культури виробництва і зразкового громадського порядку».

На знімку: один з кращих членів колективу Володимир ГАБДУЛІХАНОВ.

Фото В. ГРИБА.

Прес-конференція в Будапешті

БУДАПЕШТ. (ТАРС). 6 грудня в штаб-квартирі Всесвітньої федерації демократичної молоді відбулась прес-конференція, присвяче-

на ініціативі ВЛКСМ проведення ХІІ Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Москві в 1985 році.

Виступаючи перед журналістами, голова КМО СРСР В. О. Аксьонов відзначив, що Всесвітній фестиваль задуманий як важливий крок у зміцненні дії молоді за

усунення загрози ядерної війни, за мир і життя на землі.

На прес-конференції було оголошено відкритий лист бюро Всесвітньої федерації до своїх членських і дружніх організацій, в якому повністю підтримується ініціатива Ленінського комсо-

молу. ВФДМ твердо переконана, підкреслюється в листі, що підготовка і проведення фестивалю в Москві мають винятково важливе значення для зміцнення єдності і згуртованості молодого покоління на боці сил миру, демократії, національного визволення і соціального прогресу.

Іменем ученого

... 1891 рік. Значна частина чорноземної смуги саропейської Росії уражена страшною посухою, котра призвела до катастрофічного неврожаю. В 29 губерніях, де жило понад 35 мільйонів чоловік, почався масовий голод. Ця жахлива за наслідками подія викликала відгук у прогресивних колах, поставила невідкладне завдання боротьби із посухою. З конкретними, науково обгрунтованими і перевіреними на практиці пропозиціями виступило чимало відомих діячів сільськогосподарської науки. Серед них був і Василь Васильович Докучаєв, видатний російський учений-натураліст, творець генетичного ґрунтознавства і вчення про зони природи.

Виходячи із своїх багаторічних досліджень чорноземної смуги європейської Росії, Докучаєв уперше проаналізував причини посухи. Матеріали своїх численних газетних статей і публічних виступів вчений систематизував у збірнику «Наші степи колись і тепер», який побачив світ у квітні 1892 року.

У цій роботі (до речі, весь гонорар за неї вчений передав на користь голодуючих) Докучаєв висунув цілісну програму боротьби з посухами, пропонує здійснити комплексний план заходів по підвищенню продуктивності ґрунтів степових районів. Одним із пунк-

тів цього плану передбачалося створити лісові позахисні смуги, які позитивно вплинуть на мікроклімат.

Через кілька літ, у 1896—98 роках, група ентузіастів — працівників Онківського лісництва реалізувала ідею В. В. Докучаєва. Поблизу Онківського (нині — землі колгоспу «Победа» Маловісківського району) було посаджено чотири лісові смуги, названі іменем ученого.

Що ж являють собою Докучаєвські лісові смуги, взяті нині під охорону держави і оголошені пам'ятниками природи? Загальна довжина лісових смуг — 10,3 кілометра, розташовані вони на рівнині в меридіональному напрямі. В кожній із них — від 19 до 22 рядів насаджень, відстань від одного ряду до іншого близько півтора метра. Ростають тут дуб, берест, ясен, жовта акація, татарська жимолость. Саме такий добір порід дерев, а також широкий простір між смугами, що відповідає вимогам сучасного високопродуктивного сільськогосподарського виробництва, ставлять цей лісомеліоративний об'єкт в ряд унікальних.

Багаторічне використання полів, що лежать навколо лісових смуг, показало: навіть за несприятливих кліматичних умов тут збирають високі врожаї зернових і технічних культур.

Нині задум В. В. Докучаєва блискуче реалізовано на полях колгоспів і радгоспів нашої Батьківщини: надійними вартівними врожаєм стали сотні тисяч гектарів лісових смуг.

Г. КРАСНИЙ.
Маловісківський район.

«Домашній» дятел

Про необхідність підгодувати птахів у зимовий період відомо кожному. Проте тільки окремі любителі займаються цим і надають практичну допомогу птахам. Це — переважно дідахи, юннати і люди похилого віку. Та слід сказати, що не всім птахам і прислужитися можна. На підгодовування йдуть тільки так звані синантропні птахи, тобто ті, що мешкають поблизу житла людини. Ну, як ти підгодуєш сову чи домового сича: будень ловить йому мишей і виставляти, щоб він їв їх? А от зерноїдних і комахоїдних птахів — будь ласка, частуй!

Окремі із зимуючих у нас птахів і не чекають такого доброзичливого жести від людини, а просто користуються її господарською діяльністю. Годує господар своїх курей, а кільчасті горлиці і горобі тут як тут. Такі ж невинуваті до всякого корму, що перепадає свійським тваринам, і наші дятелі.

Вчені-орнітологи вже давно склали класифікацію птахів, що користуються послугами людини. Серед них числяться і строкатий дятел. Нещодавно мені доводилося читати в літературі, бачити на малюнках, як ласував дятелом людина цей птах.

І от три роки тому взяв хлопчик з нашого будинку, виставивши годівницю, примітили, що до них завадив дятел. Ніяких зерен, насін-

ня з годівниці він не брав, а добре влізав у сажу, вивисене для синиці.

Цього року я зайняв до свого знайомого лісника Левка Пилиповича в с. Могилів Курінь Олександрійського району. Ми стояли на подвір'ї його садиби в передвечірній час. В нашу розмову врізався настирливий і навіть вимогливий крик дятла. Він сидів на напівзасохлому осокорі сусіднього подвір'я.

У Левка Пилиповича вирвалося:

— Ох-ти, забув покласти корм, — і зразу ж кинувся у сажу, вивисе у жмені кілька волохатих горіхів і одні з них зажав у розщелину сажу, тут же, перед ганком будинку, а мене попросив відійти подалі.

Дятел сидів нерухомо, але водив очима за кожним рухом господаря. Як тільки ми відійшли на значну відстань, дятел підлетів до горіха, спритно вийняв його і повернувся на своє місце. Вирвано роздобувши і з'ївши горіх, видав крик задоволення. Левко Пилипович зажав у ту ж розщелину другого горіха. Дятел повторив «операцію». Третій горіх птах ухопив і поніс до Чорного лісу. Як каже Левко Пилипович, — уже третю зиму він підкармлює цього дятла.

Скажу відверто, приємна річ мати свого, майже домашнього дятла.

Б. ЯРМОЛЕНКО,
вчитель біології
Олександрівськ кої
СШ № 1.

І взимку не припиняється робота ґрунтково-садоводів обласної станції

Юних натуралістів. Вони обрізають сухі гілки на плодівих деревах, оббирають і знищують личинки шкідників, що причаїлися в чеканні весни.

На знімках: у саду працюють юннати 4 «Д» класу Кіровоградської СШ № 16; подобається така робота Ані ХОРВАТОВІЙ і Марині ДАТСЬКІЙ.

Фото В. ГРИВА.

ПІСЛЯ ВИСТУПУ «МК»

«КОЛО РІЧКИ, КОЛО БРУДУ»

Критичний матеріал під таким заголовком, опублікований у «Молодому комунарі» 6 серпня 1983 року обговорено на нараді відповідальних працівників Новомиргородського райкому комсомолу. Було створено рейдову бригаду, до складу якої ввійшли члени районного штабу «КП», працівники виконкому міської Ради народних депутатів та санітарно-епідемічної. Члени рейдової бригади зустрілися з мешканцями розташованих на березі річки Вись будинків і провели з ними роз'яснювальну роботу.

Про це повідомили редакції з Новомиргородського райкому ЖКСМУ.

СПОРТ

У ЛІТНІХ легкоатлетів і велосипедистів Новоархангельська — новосілля. Місцеві будівельники здали в експлуатацію нове приміщення дитячо-юнацької спортивної школи. Тут є просторий спортзал, методичні кабінети, кімната для перегляду кінофільмів, душові, допоміжні сектори. З новосіллями вихованців

У ДЮСШ—НОВОСІЛЛЯ

назвальної групи привітали заступник голови облвиконкому Є. М. Чабаненко, перший секретар райкому Компартії України І. С. Зубець, голова райвиконкому Т. Ф. Наута, голова облспорткомітету О. П. Березан.

Від імені вихованців ДЮСШ багаторазова призерка республіканських зма-

гань з веслування на байдарках і каное Людмила Чернявська подякувала будівельникам за передноворічний подарунок.

— Нині два тренери з веслування і п'ять з легкої атлетики тренують майже 300 школярів різного віку. Є в нас уже розрядники, переможці обласних і республі-

канських турнірів. — розповідає директор ДЮСШ В. В. Якушечкін. — А нині ми зможемо розширити назвальної групи і секції, вдосконалити навчально-тренувальний процес. Нашими вихованцями тепер стануть школярі не лише райцентру, а й навколишніх сіл.

Наш кор.

ЗАПОВНІТЬ, БУДЬ ЛАСКА, АНКЕТУ...

Більше восьми тисяч листів надійшло до редакції з початку року. Останніми місяцями разом з кореспонденціями, нарисами, репортажами про трудові будні комсомольців області на редакційний стіл лягають анкети, спеціально підготовлені для читачів нашої газети.

Щороку редакція газети проводить анкетування. Мета — повести серйозну розмову з нашими передплатниками, узяти думку читачів — якою бути газеті в наступному році.

Форм спілкування з читачами «Молодий комунар» виробив чимало. Це і бесіди за «круглим столом» у редакції та на місцях, збори робітничо-радничого активу, на яких наші постійні автори виступають з діловими пропозиціями, польові летучки газети у трудових колективах...

Одна з найефективніших форм — анкетування. У перший же місяць передплатної кампанії журналісти газети через райкоми комсомолу, первинні організації, свій позаштатний актив і самі безпосередньо розповсюджують спеціальні анкети (таку ж анкету «МК» публікує на своїх полосах). І тут хочеться щиро подякувати тим комсомольським активістам, які по-справжньому допомагають своїй молодіжній пресі. Так, активно сприяли розповсюдженню анкет у Вільшанському, Компаніївському, Устинівському, Ульяновському, Добровеличківському, Бобринецькому районах. До редакції надійшли заповнені анкети від молодих колгоспників і робітників, школярів і працівників побутового обслуговування, учнів технікумів та училищ... Редакція з належною увагою розглядає всі зауваження, пропозиції наших читачів.

Та, на жаль, не скрізь так. Наведу кілька конкретних прикладів. Ще у серпні на стіл другого секретаря Кіровоградського райкому комсомолу Віктора Ткаченка лягла сотня анкет. Працівники райкому обіцяли розповсюдити їх і повернути редакції. Але пройшов місяць і з редакції зателефонували.

— Заповнюються, — бадьоро сказав другий секретар.

Таку ж відповідь почули і пізніше.

Сьогодні інструктор райкому Анатолій Щербак розводить руками:

— Ткаченко зараз виконує обов'язки першого секретаря, дуже багато справ у нього, подзвонить завтра. Пам'ятаю, що були анкети... А зараз це діло щось притихло. Одне слово, дзвонить завтра Ткаченку, він у курсі справи...

Мабуть, зайве так деталізувати розмову, але цим хочеться сказати одне — про свою комсомольську обласну газету повинні дбати і наші читачі. Тим більше працівники райкомів комсомолу.

Слід додати, що досі жодної анкети не повернули редакції Світловодський міський, Олександрівський, Петрівський, Новомиргородський районні комітети комсомолу. А рік закінчується... Сьогодні рубрика «МК»-84 вперше з'являється у цьому році. Подібних оглядів газета збирається опублікувати кілька.

Сьогодні — перший.

Заповнених анкет багато. Відповіді різні: теплі і категоричні, поверхові і компетентні, гострі й дотепні... Одні читачі серйозно поставились до запитань, інші — по-дилетантськи.

Здебільшого відповіді в анкетах щирі, пропозиції — ділові.

«Більше і глибше треба писати про трудові династії (такі в області чимало), про справжню любов до праці, до рідного краю. Найкращих слів, поваги заслужують наші ветерани, ті хто прожив гідно, не ганяючись за довгим карбованцем, не піддаючись спокусі легкого життя. Молодіж на преса не повинна обходити їх увагою», — пише наш громадський кореспондент із села Йосипівки Вільшанського району Валерій Горенко.

Не називає в анкеті свого комсомольського доручення економіст Марина Жук із Бобринецького району, але його неважко визначити, оскільки вона регулярно чекає сторінки обласного штабу «КП» «Дозорець» і запитання її стосуються саме практики комсомольських «прожектористів»: «Хочеться прочитати в «МК» ґрунтовний матеріал про досвід одного з найкращих штабів «КП» у первинній комсомольській організації області. Думаю, що такої публікації чекають й інші дозорці. І ще: один час «Дозорець» поміщав рекомендації — як, наприклад, провести той чи інший рейд. Але чомусь у теперішніх випусках їх немає».

Вчителька Тетяна Теллюк із Компаніївського району міркує: «Нині дуже багато пишуть і говорять про закріплення молоді на селі. І завжди наголошують — не другорядна роль тут відводиться школі, профорієнтаційній роботі. Але як саме профорієнтувати учнів — про це ми рідко, та й неглибоко, розказуємо. Тому ставлю завдання газеті — розкажіть про організацію профорієнтаційної роботи в одній з показових десятирічок».

«Дуже багато, по-моєму, з'явилося у нас заробітчан, які негативно впливають на підрастаюче покоління. Чому ми не розвінчуємо їхньої суті на конкретних прикладах?», — пише не називаючи себе, читач із Олександрівки.

Цікаві пропозиції надіслала десятикласниця Мар'янівської СШ Маловісківського району Ольга Піткевич. Серед них є й така: «Мої ровесники щомісяця з нетерпінням чекають сторінки «Диск-зал». Але не завжди тут друкують нові пісні. Думаю, що тексти і ноти найпопулярніших мелодій слід друкувати частіше. Власне, це не тільки моя думка».

Мало газета пише про захоплення молодих — це зауваження з кількох анкет «Вихідний день, вільний час — не тільки участь у художній самодіяльності чи колективні спортивні змагання. Це дозволяє і вдома, в сім'ї. Як відпочиває молодий трудівник, як він організовує час для самоосвіти — теж тема для публікацій», — зауважує інструктор комітету народного контролю з Добровеличківки Володимир Литвинов. «В області багато моїх ровесників займаються радіоспортом. Це теж відпочинок. Але матеріалів про таке захоплення я не зустрічав у «МК», — пише учень 10-го класу з Маловісківського району Михайло Гадюченко.

Читач пропонує, вимагає, дякує, скаржиться...

За кожну відверту відповідь ми вдячні вам, наші поради. Бо яким бути «Молодому комунарі» у наступному році значною мірою залежить від вас. Тож чекаємо ваших порад.

В. БОНДАР.

завідувачий відділом листів і масової роботи «Молодий комунар».

У неділю в приміщенні обласної філармонії відбувся огляд-конкурс вокально-інструментальних ансамблів. Глядачі зустрілися з самодіяльними колективами «Ретро», «Символ», «Степівчанка» та іншими. Вперше винесли своє мистецтво на суд глядачів і журі вокально-інструментальні ансамблі радгоспу «Інгульський» Устинівського району та радгоспу «Третій вирішальний» Новгородківського району.

Переможцями конкурсу стали естрадний оркестр Палацу культури імені В. І. Леніна шахтоуправління «Ватутинське» виробничого об'єднання «Олександрівський» та ВІА «Символ» будинку культури Побузького німелевого заводу. Друге місце поділили народний вокально-інструментальний ансамбль «Алеґро» Палацу культури імені Жовтня виробничого об'єднання «Червона зірка» та «Степівчанка» студентського клубу Кіровоградського педінституту імені О. С. Пушкіна. Третє — ВІА клубу племптаходрадгоспу «Кіровський» Кіровоградського району та «Глобус» клубу держторгу м. Кіровограда.

Почесним призом конкурсу за високу виконавську майстерність нагороджено ВІА «Ретро» Палацу культури імені В. І. Леніна шахтоуправління «Ватутинське» виробничого об'єднання «Олександрівський». Серед солістів відзначено В. Спиридонова («Глобус»), А. Ковалю («Символ»), С. Мазова (ВІА племптаходрадгоспу «Кіровський»).

На знімках: ВІА «Глобус»; перед початком конкурсу; виступає ансамбль кубинських студентів із КІСМУ. Фото І. КОРЗУНА.

На 10 і 11
грудня
1983 року

СУБОТА

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.20 — Виставка Буратіно. 8.50 — Телефільм «Архів смерті». 4 серія. 10.35 — 50-й тираж Спортлото. 10.45 — Телефільм «Архів смерті». 5 серія. 12.15 — Для нас, батьки. 12.45 — Всесоюзна виставка скульптури. 13.05 — Концерт. 13.35 — Це ви можете. 14.20 — Док. фільм. 14.30 — Новини. 14.45 — Тележурнал «Співдружність». 15.15 — Короткометражні телефільми для дітей. 16.05 — Бесіда політичного оглядача Ю. Летунова. 16.35 — У світі творчості. 17.35 — Новини. 17.40 — Грає заслужена артистка РРФСР О. Ерделі. 18.00 — Док. фільм Англійського телебачення «Гра з правдою». Про лідерів доктрини НАТО. Коментує політичний оглядач В. Дунаєв. 19.10 — М. Смирнова. «У місті хороша погода...» Телевистава. 21.00 — «Час». 21.35 — Концерт Державного ансамблю пісні і танцю донецьких козаків. 22.30 — Док. фільми. 23.00 — Новини.

▲ УТ

10.00 — Новини. 10.25 — Концертний зал «Дружба». 11.20 — Кінопрограма «У світі прекрасного». 12.00 — «Призначається побачення». Естрадна розважальна передача. 12.30 — Художній фільм із субтитрами «Безсмертні». 14.00 — «Доброго вам здоров'я». Профілактика захворювань грипу. 14.35 — Г. Квітка-Оснот'яненко. «Сватання на Гончарівці». Вистава. 16.45 — Міжнародна студія УТ. 17.15 — Програма Латвійського телебачення. 18.45 — «Скарби музеїв України». 19.00 — «Актуальна камера». 19.40

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Якщо хочеш бути здоровим. 8.30 — Док. фільм «Під вітрилами братерства». 8.50 — «Ранкова пошта». 9.20 — Північ в житті. 10.10 — Клуб мандрівників. 11.10 — Вокальний цикл Г. Шумилова «За настю Батьківщини моєї». 11.30 — Програма Азербайджанської студії телебачення. 12.50 — «Камера дивиться у світ». Передача 1. 14.20 — В Будинку Нежданової. 15.40 — Міжнародний огляд. 15.55 — Трудовий промисловості і сільського господарства — лауреати Державних премій СРСР 1983 року. 16.55 — І. Карпенко-Карий. «Життєве море». Фільм-вистава. 18.25 — Л. Ветховен. Симфонія № 8 із циклу «Дев'ять симфоній Ветховена» у виконанні Великого симфонічного оркестру ЦТ і ВР. 18.55 — Кубок СРСР з водного поло. Фінальні змагання. 19.30 — Музичний кіоск. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Злодій. 21.00 — «Час». 21.35 — Телефільм «Жили три холостяки». 1 і 2 серії. 23.35 — Новини.

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.20 — Док. телефільми. 9.05 — Джерела. 9.30 — Будильник. 10.00 — Служка Радянському Союзу! 11.00 — Здоров'я. 11.45 — Ранкова пошта. 12.15 — Зустрічі на радянській землі. 12.30 — Сільська година. 13.30 — Музичний кіоск. 14.00 — О. Островський. «На всякого муд-

реця доволі простоти». Фільм-вистава. 16.45 — Новини. 16.50 — За вашими листами. Музична передача. 17.35 — Мультифільми. 18.00 — Міжнародна данорама. 18.45 — Виступ оркестру цимбалістів Пам'яті культури профтехосвіти Білоруської РСР. 18.55 — Клуб мандрівників. 19.55 — Телефільм «Чарівна сила». 21.00 — «Час». 21.35 — Світ і моє. 22.10 — Концерт артистів Віденської оперети. 22.55 — Новини.

▲ УТ

10.00 — Новини. 10.25 — «Соляне коло». 10.55 — Науково-популярний фільм. «Фізика у зеленому навірті». 11.15 — Вистава для дітей. 12.55 — «Ви пам'ятаєте». 13.20 — «Слава солдату». 14.15 — «Грають юні музиканти». 15.00 — «Грані пізнання». 15.30 — Любителю балету. 16.10 — «Вперед, орієнт!» Зустріч школярів із львівським космонавтом СРСР В. Ф. Бискупським і космонавтом-дослідником НДР З. Йеном. 16.50 — «У майстерні художника». Народний художник СРСР О. Ковальов. 17.30 — Концерт ансамблю пісні і танцю МВС СРСР. 18.15 — «Кіномеридіани». 19.00 — «Актуальна камера». 19.40 — Ю. Мушкетер. «Позиція». Телевистава. 20.50 — «На добраніч, діти». 21.00 — «Час». 21.35 — Продовження телевізійної «Позиції». 22.35 — Новини. 23.00 — Всесоюзні змагання з художньої гімнастики.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — «Твої таланти». ПТУ. Концерт. 9.05 — Док. фільми. 10.00 — Концерт намереного оркестру Московської державної консерваторії. 11.00 — Очевидне — неймовірне. 12.00 — Родом із дитинства. 12.30 — Фільм-балет «Крик». 13.00 — Камера дивиться у світ. Передача 2. 14.00 — Мелодії Кодр. 14.30 — Док. фільм «Селянський син». 15.00 — Розповідають наші кореспонденти. 15.30 — Тележурнал «Москвичка». 17.00 — Телефільм «Вогняні дороги». 5 серія. 18.05 — Людина — господар на землі. 19.05 — Кубок СРСР з водного поло. Фінальні змагання. 19.30 — По музеях і виставочних залах. Ермітаж. Фільм 25 — «Російське прикладне мистецтво». 20.00 — Вечірня казка. 20.20 — Науково-популярний фільм «На зупинючій миті». 20.30 — Міжнародний турнір з настільного тенісу на приз газети «Советская культура». 21.00 — «Час». 21.35 — Фільм «Околиці».

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

До відома торговельних організацій, установ, навчальних закладів, служби побуту

Високу точність і надійність приладів забезпечує малогабаритний кварцевий резонатор РВЧ-72.

Резонатори РВЧ-72, призначені для

використання у приладах часу, лічильниках, елементах автоматки, контрольно-вимірювальних приладах, побутовій апаратурі вищого класу. Їхня головна задача — стабілізація частоти генераторів в перелічених приладах. Використання квар-

цевих резонаторів значно упрощує конструктивне рішення виробів, які розробляються, знижує їхню собівартість. Углічевський орден Трудового Черво-

Приводим технічні характеристики резонатора: габаритні розміри маса, не більше 16,1×5,5×3,1 мм, 2 гр.,

від 32700 до 32800 гш,

±40×10⁻⁶,

15 кон.,

50 000,

2,28±0,5 пф.,

0-40°C.,

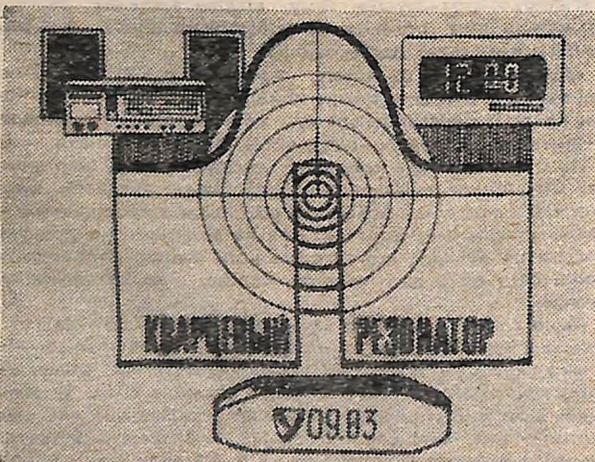
2800 Генрі

5+10⁻⁶ вт.

Адреса виготовлювача: 152620, м. Угліч Ярославської області, Рибінське шосе, 20-а, годинниковий з-д.

Рекламне агентство Московського виробничого комбінату торговельної реклами.

Зам. 124.

ЗНАМ'ЯНСЬКЕ ТЕХНІЧНЕ УЧИЛИЩЕ № 2

ОГОЛОШУЄ НАБІР УЧНІВ

для підготовки кваліфікованих працівників залізничного транспорту таких спеціальностей:

машиніст електровозів (приймають юнаків, звільнених у запас із лав Радянської Армії, середню освіту, строк навчання — 2 роки, стипендія — 72 крб.);

помічник машиніста електровозів (приймають юнаків, звільнених у запас із лав Радянської Армії, строк навчання — 10,5 місяця, стипендія — 72 крб.).

Для вступу треба подати такі документи:

заяву на ім'я директора,

документ про освіту,

свідчення про народження,

характеристику зі шко-

ли чи останнього місця роботи,

автобіографію,

медичну довідку (форма № 286),

шість фотокарток 3×4 см.

Всі вступники за на- правленням училища про- ходять медичну комісію у Знам'янській залізничній поліклініці.

Початок занять — у мі- ру комплектування груп.

По закінченні випуски- ків училища направляють на роботу за спеціальні- стю. Вони користуються всі- ма пільгами працівників залізничного транспорту.

Адреса училища: Кіро- воградська обл., м. Зна- м'янка, вул. Розі Люксем- бург, 6.

Дирекція.

Зам. 122.

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.

НАША АДРЕСА:
316050, МСП,
м. Кировоград,
вул. Луначарського, 36.

ТЕЛЕФОНИ: редактора — 2-45-00; відпо- відального секретаря — 2-46-87; відділа комсомольського життя — 2-46-57; листів і масової роботи — 2-45-36; пропаганди — 2-45-36; учнівської молоді — 2-46-87; військово-патріотичного виховання та спорту, фотолaboratorії — 2-45-35; ого- лошень — 2-56-65; коректорської — 3-61-83; нічної редакції — 3-03-53.

Газета виходить у вівторок, четвер і суботу.

Друкарня імені Г. М. Димитрова

видавництва

«Кіровоградська правда»

Кіровоградського обкому

Компартії України

м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

На українському мові.

БК 05513.

Індекс 61103.

Обсяг 0,5 друг. арш.

Зам. № 603.

Тираж 51500.